
ENERGETSKO PRAVO I PRAVO ZAŠTITE OKOLIŠA S POSEBNIM OSVRTOM NA PRAVNO UREĐENJE KORIŠTENJA OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE

***Međunarodni simpozij, Split, 24. svibnja 2013. godine, Pravni fakultet
Sveučilišta u Splitu & Slobodno sveučilište u Berlinu***

Pravo zaštite okoliša danas je najbrže rastuća grana prava kako na međunarodnoj tako i na nacionalnoj razini. To je pravo koje povezuje niz raznovrsnih aktivnosti povezanih s promicanjem sukladnosti i poštivanja obvezujućih državnih pravila neke države glede zaštite cjelovitosti okoliša, očuvanja prirodnih resursa i zaštite zdravlja ljudi. Klimatološke promjene koje su posljedica globalnog zatopljenja predstavljaju problem održivog razvoja upravo zbog toga što nagle promjene klime negativno utječu na cijeli ekosustav Zemlje. Iskorištavanje fosilnih goriva poput ugljena, nafte i zemnog plina, povećava koncentraciju stakleničkih plinova u atmosferi koji zagrijavaju Zemlju i mijenjaju klimatološke sustave. Zemljini prirodni izvori imaju vitalni značaj u opstanku i razvoju ljudske populacije. Nažalost, ovi su izvori ograničeni sposobnošću Zemlje da ih obnovi. Iako se mnogi učinci pretjerane eksploatacije najviše osjete na lokalnoj razini, rastuća međuovisnost nacija i međunarodna trgovina prirodnim izvorima postala je globalni problem koji ozbiljno ugrožava kompletnu floru i faunu.

Brojni svjetski stručnjaci i aktivisti za zaštitu prirode upozoravaju da se čovječanstvo treba u potpunosti okrenuti obnovljivim izvorima energije, poput sunca, vode i vjetra. Naime, prema riječima *Internacionalne Agencije za Energiju* obnovljiva energija je ona koja je - „dobivena iz prirodnih procesa koji se konstantno obnavljaju. U svojim različitim oblicima dobiva se direktno iz Sunca ili iz topline stvarane duboko u Zemlji. To još uključuje električnu struju i toplinu dobivenu iz izvora poput sunčeve svjetlosti, vjetra, oceana, hidroenergije, biomase i geotermalne energije te biogoriva i hidrogena dobivenog iz obnovljivih izvora.“ Kako vidimo, čovječanstvo ima izvrstne predispozicije da opstane mnogo duže (nego što to predviđaju brojna istraživanja) koristeći energiju dobivenu iz obnovljivih izvora. Republika Hrvatska se primjerice realno gledano može gotovo u potpunosti prebaciti na ovu vrst energije. Prema godišnjem izvješću EEA (*European Environmental Agency*) o čistoći i kvaliteti vode u Europi, objavljenom 22. svibnja 2013., Hrvatska se našla na visokom drugom mjestu zemalja s iznadprosječnom kvalitetom vode s visokih 95% kakvoće, odmah iza Malte (97%). Budući da ima pravo bogatstvo vode, vjetra i sunca, Hrvatska se nameće kao primjeran kandidat- zaštitnik okoliša.

Zbog opasnosti koju izaziva nekontrolirano i neodgovorno crpljenje prirodnih neobnovljivih izvora energije, ali i još veće opasnosti ljudskog nerazumijevanja ovog problema, veliku ulogu u zaštiti okoliša preuzelo je pravo. Pravo svojim konvencijama (na međunarodnoj razini) i zakonima (na državnoj razini) radi velike korake u zaštiti okoliša. Posebno je važno pravno nametanje ekološkog

---

ponašanja pojedincu i društvu, a posebice velikim kompanijama koje svakodnevno opasno ugrožavaju okoliš i zdravlje ljudi, bilo to zagađivanjem zraka uzrokovanog spaljivanjem fosilnih goriva, zagađivanjem mora uzrokovanog istjecanjem nafte, nuklearne radijacije i sl.

O svim ovim problemima, ali i o mogućim konstruktivnim rješenjima, govorilo se na *Međunarodnom simpoziju* održanom 24. svibnja 2013. godine u Hrvatskoj gospodarskoj komori, a na temu „*Energetsko pravo i pravo zaštite okoliša s posebnim osvrtom na pravno uređenje korištenja obnovljivih izvora energije*“. Simpozij je održan u organizaciji Sveučilišta u Splitu, Pravnog fakulteta u Splitu, Slobodnog Sveučilišta u Berlinu, Splitsko- dalmatinske županije i Hrvatske gospodarske komore- Županijska komora Split. Na Simpoziju su, pored brojnih profesora sa Pravnog fakulteta u Splitu, svoje radove izložili i pravnici sa Slobodnog Sveučilišta u Berlinu, Europskog Sveučilišta Viadrina Frankfurt (Oder) i Sveučilišta Ludwig- Maximilians u Münchenu.

Skup su pozdravili i otvorili: prof. dr. sc. Ivan Pavić, rektor Sveučilišta u Splitu; prof. dr. sc. Jozo Čizmić, dekan Pravnog fakulteta u Splitu; prof. dr. dr. hc. Herwig Roggemann, *Freie Universität Berlin*; i mr. sc. Ante Sanader, dipl. ing, župan Splitsko-dalmatinske županije.

Radove za skup su pripremili: *prof. dr. dr. h.c. mult. Marc Gjidara* profesor emeritus na Sveučilištu Paris-2 (Panthéon-Assas) i doc. dr. sc. **Bosiljka Britvić**, Pravni fakultet u Splitu: „Energetski izazovi: europska gledišta i francuski odgovori“; prof. dr. **Burkhard Breig**, *Freie Universität Berlin* : „Investicijsko pravo i obnovljive energije“; **Šime Jozipović**, Mag. Iur., Max-Planck-Institut für Steuerrecht und Öffentliche Finanzen, München : "Primjena zakona o strateškim investicijama na investicije u energetski sektor"; prof. dr. **Jens Lowitzsch**, Europsko sveučilište Viadrina Frankfurt (Oder): „Od potrošača ka proizvođačima energije – Financiranje decentralizirane proizvodnje energije uz sudjelovanje građana kao potrošača korištenjem tzv. Consumer Stock Ownership Plans (CSOPs)“; prof. dr. sc. **Petra Amižić Jelovčić**, Pravni fakultet u Splitu i doc. dr. sc. **Željka Primorac**, Pravni fakultet u Splitu; i mr. sc. **Ivanči Škurla**, dipl. ing. : "Energetska perspektiva Republike Hrvatske s posebnim osvrtom na zaštitu Jadranskog mora"; prof. dr. **Maik Wolf**, *Slobodno sveučilište u Berlinu*: Promicanje obnovljivih izvora energije iz perspektive europskog prava tržišnog natjecanja i prava državnih potpora; **Anton Jukić**, LL.M.Eur., *Sveučilište Ludwig-Maximilians, München*.: „Pravna zaštita sukladno pravu tržišnog natjecanja u pravu obnovljivih izvora energije“; dr. sc. **Ratko Brnabić**, i mr. sc. **Marko Ivkošić**, *Pravni fakultet u Splitu* : "Trgovačka društva u energetskom pravu Republike Hrvatske"; mr. sc. **Branko Ora**, *Županija Splitsko-dalmatinska*: "Energetska učinkovitost i obnovljivi izvori energije u Splitsko-dalmatinskoj županiji"; dr. sc. **Mate Dabro**, *Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Split*; "Lokalna razina - planiranje potreba za energijom"; **Carsten Croonenbroeck**, Dipl.-Vw, *Europsko sveučilište Viadrina Frankfurt (Oder)*: "Ekonometrijsko predviđanje snage vjetra – pregled"; prof. dr. sc. **Mirko Klarić**, *Pravni fakultet u Splitu*: "Uloga regulatornih tijela na

---

energetskim tržištima Europske Unije" ; doc. dr. sc. **Mirjana Drenovak Ivanović**, *Pravni fakultet u Beogradu*,: "Aktuelna pitanja izdavanja energetske dozvole i procene uticaja hidroenergetskog objekta na životnu sredinu u pravu Srbije"; dr. sc. **Dinka Šago**, *Pravni fakultet u Splitu*: " Ekološka tužba kao instrument građanskopravne zaštite okoliša"; mr. sc. **Zoran Šinković**, *Pravni fakultet u Splitu*: "Ekološki porezi"; **Lucija Sokanović**, dipl. iur., *Pravni fakultet u Splitu / Juristische Fakultät Split*: "Kaznena odgovornost korporacija u svijetlu novog hrvatskog ekološkog kaznenog prava"

Na kraju pitanje bez kojega se ne može! Što mi kao pojedinci, građani i društvo u cjelini činimo za zaštitu okoliša u kojem živimo? Od *Pisma* indijanskog poglavice Seattle-a iz 1854. godine, upućeno američkome predsjedniku u Washington kao odgovor na ponudu da bijelci kupe indijansku zemlju do pitanja obnovljivih izvora energije jasno se vidi u kojoj je mjeri pravo obilježavalo pomake na tom planu. Međutim, pravne su konvencije samo apeli nužno potrebnih i konkretnih akcija za koje više nema odgoda. U smislu pokreta zaštita okoliša riječ je prije svega o organiziranom naporu da se naplate računi za sve društvene troškove koji su stvarani stoljećima putem nekontroliranog razvoja, a sve u ime napretka. Zato *održivi razvoj* o kojemu se je raspravljalo u Splitu - zapravo predstavlja takav razvoj koji brine o potrebama sadašnjosti, a da pri tome ne ugrožava sposobnost budućih generacija da ostvare svoje potrebe. Dakle, za što kvalitetnije očuvanje okoliša potrebna je angažiranost i vladajućih i pojedinaca. Pojedinaac možda ne može učiniti mnogo, ali ako svatko od nas učini tek jednu sitnicu te sitnice će se spojiti i stvoriti veliku stvar. Zatvorite vodu da ne teče neprekidno dok četkate zube, ugasite TV ako ga ne gledate. Pokušajte, to nije nimalo teško.

Mia Bašić
studentica Pravnog fakulteta
Sveučilišta u Splitu